

Posudek na bakalářskou práci slečny Terezy Červencové, *Správa kultury v době formování první Československé republiky (Lidová výchova v českých zemích a její správa v letech 1918-1922)*, Praha 2018, 71s.

Moderní kultura a její vnímání občanskou společností jsou struktury, procesy a jevy vrstevnaté i mnohoznačné. Jedním ze způsobů jak je uchopit a porozumět jim, je i zkoumání jednotlivých segmentů kultury, v tom i osvěty. Slečna Tereza Červencová se ve své bakalářské práci vhodně soustředila na sféru lidové výchovy a správních institucí, které v době formování první Československé republiky, tedy v období kvasu a varu rodící se novodobé české/československé státnosti, tuto oblast kulturních a především osvětových aktivit řídily, usměrňovaly a administrovaly. V textu je tak zkoumán dnes pozapomenutý obor lidové výchovy v letech jeho největšího rozmachu a zájmu obyvatelstva, které u české populace odpovídaly euforii ze vzniku samostatného státu.

Předkládaná atestační práce má vcelku standardní podobu, zahajuje ji vymezení tématu, představení jejích cílů a struktury. Následuje pojednání o použitých zdrojích, jejichž větší část tvořila odborná literatura, doplněná archivními a zejména tištěnými prameny, jakož i údaji z elektronických médií. Rozbor pramenů by si však zasloužil větší pozornost a kritické rozvedení. Vstupní kapitola přináší nástin historického a správního vývoje, který byl důležitý pro pochopení vlastního badatelského pole. Zejména naznačení dějinného kontextu počáteční etapy vývoje Československé republiky zřetelně naznačuje problémy a limity studentky, jež absolvovala střední školu zaměřenou na administrativu a v rámci oboru veřejná správa a spisová služba se jí dostalo jen dílčího vhledu na historické události. Je zcela evidentní, že při reakreditaci tohoto oboru bude nezbytné posílit proseminář a rozšířit jej na celý rok, aby posluchači v zimním semestru získali základní poučení o postupech a metodách odborné práce, zvláště v historických vědách. V letním semestru by pak měli teoretické poznatky aplikovat na konkrétní téma, přičemž atestačním závěrečným výstupem by v každém případě měla být rozsáhlejší písemná práce. Kol. Červencová se sice nakonec historického kontextuálního úvodu do značné míry zhostila, ovšem jsou zde patrná zjednodušení i některá neporozumění komplikovanému vývoji Československé republiky v závěru druhého a na počátku třetího decennia 20. století.

Následující kapitola představující pojem lidové výchovy a její konkrétní nástroje v počáteční fázi existence první Československé republiky je sepsána s poměrnou znalostí věci a s porozuměním pro úsilí představitelů nového státu vnést do obyvatelstva silně

ovlivněného autokratickým systémem habsburské monarchie s podporou víry v předurčenost jednotlivých vrstev společnosti a až se „zbožtění“ vrcholových elit, zásady demokracie a hodnot „volnosti, rovnosti a bratrství“, jak je nastolila již Velká francouzská revoluce. Pozitivně hodnotím partie o rozvoji obecních knihoven, pořádání lidovýchovných kurzů a škol, o snahách integrovat do soustavy národnostní minority s poněkud odlišnou mentalitou a tužbami i úsilí postihnout osobnost tehdejšího lidovýchovného pracovníka.

Další segmenty díla jsou věnovány správním strukturám, které řídily a „administrovaly“ lidovou výchovu na počátku nového československého státu. Elementární osnovu tvoří normy (zákony, ale i významnější normy nižší právní síly), jež se staly rámcem pro fungování jednotlivých institucí v hierarchickém pořadí, počínaje ministerstvem školství a národní sověty, přes okresní osvětové sbory až po místní osvětové komise. Autorka se zde nejvíce zabývala příslušným ministerstvem, poněkud méně prostoru je věnováno nižším orgánům, kde by neškodily např. exkurzy s analýzou konkrétních okresních osvětových sborů či místních komisí, (že by se v žádném z okresních archivů na území České republiky nenalezly jejich archivní „pozůstatky“, považuji za nepravděpodobné). Závěr textu by sice mohl být prohloubenější, ale zjištěné poznatky celkem vhodně resumuje a zařazuje do širšího kontextu. Jako adekvátní úkolu oceňuji poměrně bohatý seznam pramenů a literatury, byť správná citace by např. byla Státní oblastní archiv Praha – Státní okresní archiv Beroun.

Celkově slečna Tereza Červencová prokázala schopnost samostatné odborné práce a vcelku splnila standardy vyžadované na Katedře pomocných věd historických a archivního studia FF UK v Praze u tohoto typu atestačního počínu, proto její bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a s přihlédnutím ke všem okolnostem, zejména jejímu výkonu v ústní části, navrhuji známku velmi dobře.

V Praze, dne 30. ledna 2018

Doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.